

Ungdommens nasjonalforsamling 2010

- en kort introduksjon

Hva er Ungdommens nasjonalforsamling (UNF)?

Ungdommens nasjonalforsamling 2010 var et pilotprosjekt der to ungdommer mellom 13 og 18 fra hvert fylke ble invitert for å bli enige om fem viktige saker for norsk ungdom. Målet var å få sakene diskutert og satt på dagsorden hos politikere på Stortinget og i Regjeringen.

HISTORIKK

Dette er ikke det første forsøket på å samle ungdom fra hele landet. Under 175-års-jubileet til Grunnloven i 1989 ble det samlet representanter for landets skoleungdom på Eidsvoll for å diskutere Grunnloven. Man har også Barnas spørretime på Stortinget hvert år. Dette er et tiltak der barn og stortingspolitikere er sammen én dag for å diskutere et tema som er bestemt på forhånd. Barne- og ungdomsorganisasjonene og de ungdomspolitiske partiene har i tillegg egne nasjonale samlingsarenaer.

Hvorfor ønsker man å arrangere Ungdommens nasjonalforsamling?

Etter signaler fra flere hold ble UNF en realitet, her er noen av årsakene til hvorfor:

1. Ønske fra ungdom selv

Barneombudet har en rekke ganger blitt kontaktet av ungdom som ser behovet for en nasjonal arena der de kan øve innflytelse. Disse ønskene har gjerne kommet fra forskjellige ungdomsråd og medvirkningsorgan på fylkesnivå, hvor ungdommene har opplevd at sakene de fremmer har nasjonal interesse, eller at de bør avgjøres på nasjonalt nivå.

2. Vedtak i Ungdommens bystyremøte (UBM) 2010.

UBM i Oslo foreslår hvert år fem saker som skal behandles i bystyret. En av sakene i 2010 var opprettelsen av en Ungdommens nasjonalforsamling. Vedtaket lyder som følger:

"På Ungdommens Bystyremøte diskuteres det mange saker som ligger utenfor kommunens myndighet, og dette viser at ungdom er opptatt av mer enn bare lokale saker. Det finnes ingen nasjonal ordning for at ungdom skal bli hørt. Dette er det et behov for."

Sitat Ungdommens Bystyremøte.

"Oslo kommune må jobbe opp mot staten for å få på plass en ordning med ungdommens nasjonalforsamling som kan sende fem forslag til behandling i Stortinget."

Med bakgrunn i dette tok BURO og Barneombudet i 2010 sammen et initiativ til å gjennomføre pilotprosjektet "Ungdommens Nasjonalforsamling". Tanken bak prosjektet var å vise

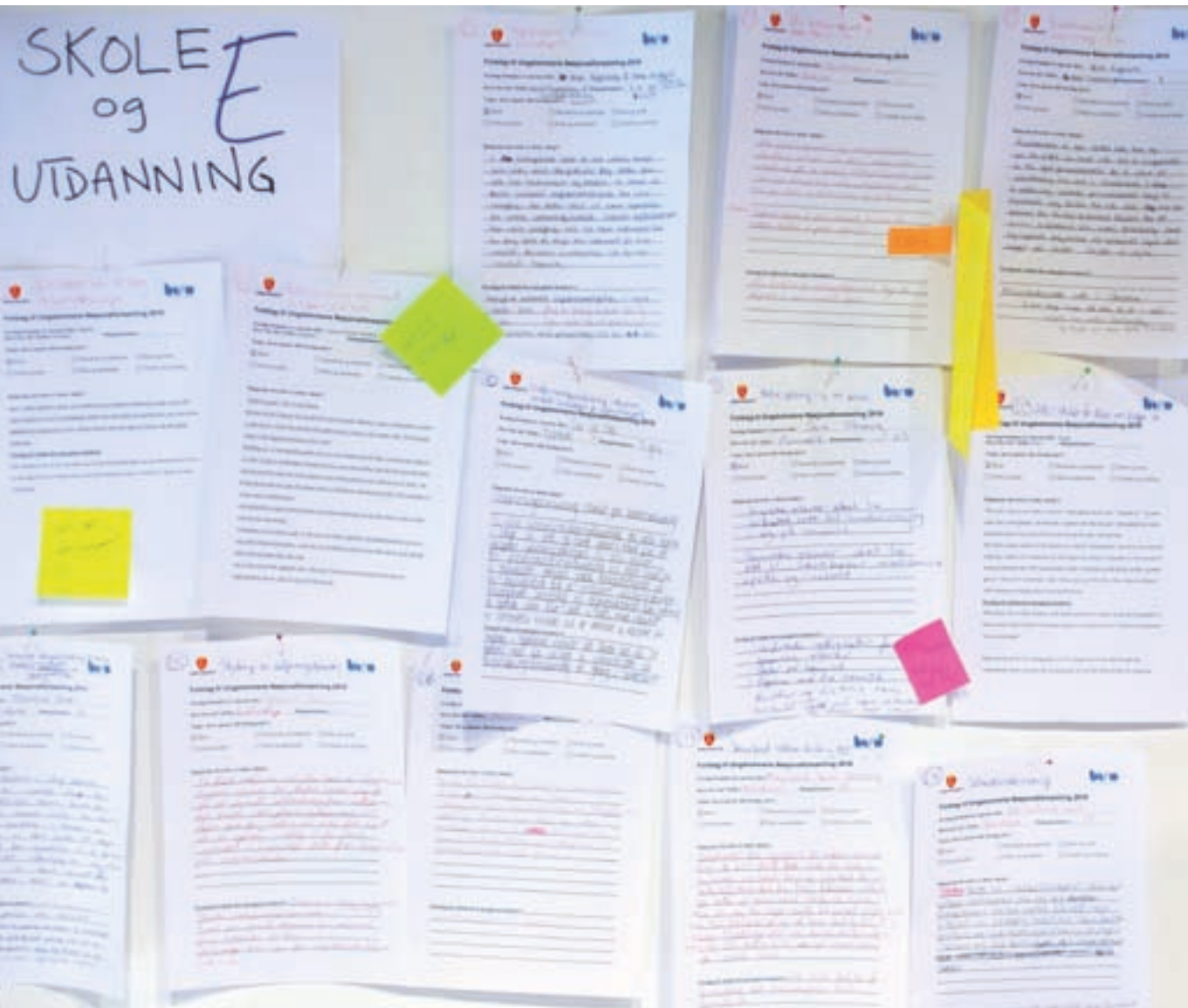
at det er behov for en slik samling på nasjonalt nivå, og at det er gjennomførbart. UBM i Oslo sin arbeidsmetode ble valgt, der fem prioriterte saker går videre til behandling i bystyret. Ønsket for UNF i fremtiden er å få deres fem prioriterte saker til behandling i Stortinget.

3. Vise myndighetene

Flere kommuner og fylkeskommuner har medvirkningsorgan for ungdom. Derfor er det naturlig at man ut fra disse organene gis en mulighet til å ta opp nasjonale saker. Ved å arrangere en første samling ønsker Barneombudet og BURO å legge til rette for at en slik samling kan bli et arrangement til gjentakelse. Pilotprosjektet er derfor en mulighet til å vise myndighetene hvordan dette kan gjøres.

4. Rett til å si sin mening

FNs barnekonvensjon er klar på at alle barn og unge har rett til å si sin mening i alle saker som angår dem. I avsluttende merknader fra FN's komité for barns rettigheter kommer det også frem at komiteen oppfordrer staten til å ta hensyn til barns deltakelse blant annet i den nasjonale politikken (punkt 25). Barneombudets oppgave er å arbeide for at barns behov, rettigheter og interesser blir tatt hensyn til på alle samfunnsområder, og at norsk rett samsvarer med de forpliktelser Norge har etter FN's barnekonvensjon. Ombudet ser derfor UNF som en mulig måte å oppfylle denne rettigheten på.

Hvorfor er en Nasjonal-forsamling for ungdom viktig?

Det finnes mange gode initiativ av og for ungdom, men man har manglet et nasjonalt partinøytralt samlingspunkt for lokale og regionale medvirkningsorgan i Norge. Det er dette behovet Ungdommens nasjonal-forsamling ønsker å fylle.

For de fylkene som ikke har et medvirkningsorgan for unge, er det et håp om at Ungdommens nasjonal-forsamling kan være en pådriver for å jobbe mer systematisk med ungdom og medvirkning.

Barnas spørretime er et initiativ fra barneret-tighetsgruppen på Stortinget. Her får unge mulighet til å ta opp et tema som er avtalt på forhånd med aktuelle politikere i en spørretime på Stortinget. Ungdommens nasjonal-forsamling er annerledes på den måten at man vil rekruttere likt fra alle regionale ungdomsråd, og at temavalgene er helt frie og foreslått av ungdommene selv.

DELTAKELSE OG ORGANISERING

I april 2010 sendte Barneombudet og BURO en forespørsel til alle landets fylker om å sende to ungdommer og en ledsager til en samling i Oslo. 16 av 19 kommuner svarte, og alle positivt. Det kom 30 ungdommer og 14 ledsagere til samlingen i september. Gjennom tre dager skulle de foreslå, diskutere og bli enige om fem saker de skulle presentere for stortings-politikerne. Hele arrangementet var et "spleiselag" mellom fylkeskom-munene selv, med Barneombudet og BURO som planlegger og arrangør og økonomisk støtte fra Fritt Ord. For å gjøre arrangementet rimeligst mulig for alle parter ble Haraldshei-men Vandrerhjem valgt som hoved-base, og Eidsvoll, med referanser tilbake til samlingen i 1814, ble valgt som diskusjonsarena. Ordfører Fabian Stang holdt mottagelse i Råd-huset, siden Oslo var vertskapskom-mune for den første Ungdommens nasjonal-forsamling, og man hadde plenumsdebatt på Litteraturhuset. Samlingen ble grundig dokumentert både i tekst og bilder, samt aktivt på nett via blogg.

Er Ungdommens nasjonalforsamling representativ for norsk ungdom?

Ungdommens nasjonalforsamling 2010 var et pilotprosjekt, og ungdommene var i hovedsak representanter for fylkene sine. Henvendelsen fra Barneombudet og BURO ble rettet mot sekretær/kontaktperson for medvirkningsorganer i de ulike fylkene, og arrangørene har tillit til at representantene ble valgt ut på best mulig måte.

Ungdommenes egne opplevelser av å representere "sine egne" ungdommer i sitt fylke vil diskuteres i den utvidede rapporten som kommer om Ungdommens nasjonalforsamling.

Metodikk

Metodene som ble brukt var en tilpasning av metodene til UBM i Oslo, hentet fra medbestemmelsesprosesser i ungdomspolitikk og organisasjoner. Med utgangspunkt i den påmeldte aldersgruppen til UNF fulgte BURO og Barneombudet følgende metoder:

1. Nedsettelse av forretningsorden (møteregler)
2. Påvirkningstorg
3. Plenumsdebatt
4. Politikerdialog

Med disse metodene sikrer man at ungdommene får muligheten til å si sin mening gjennom hele prosessen. Ungdommene kan motivere og inspirere hverandre, bygge nettverk og utvikle hverandres saker. Slik kan deltagerne se og arbeide med sitt lokale engasjement inn i en nasjonal kontekst.

1. Forretningsorden (møteregler):

For å sette rammene og premissene for metoder, påvirkningsmuligheter og bestemmelsesprosesser, konstituerte møtet seg allerede første dag. Her ble deltakerne enige om både ordstyrere og konkrete regler for hvordan forsamlingen skulle arbeide de tre dagene de var samlet. Alle fikk også et kurs i tale- og debatteknikk første kvelden.

2. Påvirkningstorg:

På dag to ble deltakerne samlet på historisk grunn på Eidsvoll til et ”påvirkningstorg”. For å ha noen rammer, ble dette torget delt inn i torgpunkt under følgende overskrifter:

- Skole og utdanning
- Demokrati og lokalmiljø
- Helse og sosial
- Fritid og kultur
- Miljø og samferdsel
- Utenriks og utvikling

På påvirkningstorget idémyldret man, det ble bygget videre på egne og andres ideer og ungdommene lobbet aktivt for egen sak. Det var i forkant av hele arrangementet også åpnet for at ungdom fra hele landet kunne komme med saker på Barneombudets nettsider og Facebook. Disse ble tatt med inn på påvirkningstorget. Det kom til sammen opp 45 forslag på saker, av disse prioriterte man ti saker man skulle jobbe videre med. Sakene ble så behandlet i grupper, de fikk mer ”kjøtt på beina” i forhold til faglig tyngde og en bedre språklig utforming.

3. Plenumsdebatt:

Den siste dagen ble det holdt en plenumsdebatt på Litteraturhuset der man diskuterte de ti prioriterte sakene. Sakene var blitt delt ut til

deltakerne kvelden før slik at alle hadde fått god mulighet til å sette seg inn i hver enkelt av dem. Plenumsdebatten åpnet så for en presentasjon av hver sak med mulighet til kommentarer og saksopplysninger fra salen. Til slutt stemte delegatene fram de fem sakene de mente var de viktigste. Her prioriterte man også én sak som den man brant mest for, og denne stemmen ville bli vektlagt dersom det sto likt mellom flere saker i opptellingen. Disse fem saker tok deltagerne med seg til dialogmøte med politikere.

4. Politikerdialog:

Politikerne møtte ungdommene på Litteraturhuset etter plenumsdebatten der de fikk en kort innføring i sakene som var vedtatt. De fem prioriterte sakene ble fordelt på fem bord. Deretter fikk politikerne bruke 10 minutter på hvert av bordene hvor de fikk presentert saken og mulighet til å stille spørsmål og diskutere med ungdommene. Etterpå fikk politikerne utdype sine inntrykk og komme med råd hver for seg.

Alle Stortingspartiene var invitert ved invitasjon til de forskjellige partienes parlamentariske grupper. I tillegg ble regjeringen invitert til å delta. På grunn av reisevirksomhet var det noen av partiene som ikke kunne stille med stortingsrepresentanter. Her er politikerne som deltok:

- Gunn Karin Gjøl (AP)
 - Øyvind Håbrekke (KrF)
 - Eirik Lae Solberg (H)
 - Christina Ramsøy (SP)
 - Silje Scheie Tveidal (SV)
 - Helge Solum Larsen (V)
- FRP kunne ikke stille.

Politikerne kom selvsagt uforberedt på sakene som nettopp hadde blitt vedtatt, men var forberedt på diskusjon. Samtlige politikere var positive og flere var mer enn villige til å gi innspill til sakene som ble vedtatt. Ungdommene har jevnt over rapportert at de synes det var flott at politikerne virket oppriktig interessert i arbeidet de hadde lagt ned over tre dager.

”Jeg synes de kom med utrolig gode forslag, og er imponert over både kunnskapen og den gode måten de argumenterer på. Men aller mest synes jeg det er imponerende at de har klart å prioritere saker som er så grunnleggende viktige”

Gunn Karin Gjøl i blogginnlegg etter Ungdommens nasjonalforsamling.

Fem saker videre til politikerdialog:

Det kom 45 forslag på saker opp på påvirkningstorget. Disse ble stemt ned til ti saker, som igjen ble utarbeidet videre i tekst og utforming. Siste dag ble det holdt en plenums debatt, før fem prioriterte saker ble stemt frem:

Obligatorisk førstehjelps-undervisning i skolen

Ungdom i dag har alt for lite kunnskap om førstehjelp og hvordan de skal håndtere ulykker. I en undersøkelse for Røde Kors kommer det fram at 93 % av befolkningen ønsker tilbud om førstehjelp, og hele åtte av ti har dårlige førstehjelpskunnskaper.

Nye regler for fravær

Det er mye fravær i norske skoler. Kunnskapsdepartementet ønsker å redusere udokumentert fravær. Dette gjorde de ved å redusere antall dager innenfor opplæringslovens forskrift § 3.47 fra 14 til 10 dager. Dette gjør det vanskelig for politisk ungdom å engasjere seg. Vi ønsker at engasjement fra elever skal bli sett på som noe positivt, ikke negativt.

Bedre kollektivtilbud i hele landet

Vi mener det er viktig å bedre kollektivtilbudet i Norge, først og fremst i distriktene. Å bedre kollektivtilbudet i distriktene er viktig for å hindre fraflytting fra distriktene, og det er også viktig for miljøet. Det burde derfor være billigere å bruke kollektivtrafikk som tog og buss.

Heving av aldersgrense for kjøp av barnebillett

I Norge defineres man som voksen når man har stemmerett, kan nyte tobakk og alkohol lovlig, og når man kan ta bilførersertifikatet – altså ved fylte 18 år. I kollektivtrafikken derimot, må man kjøpe voksenbillett ved fylte 16 år. Regjeringen oppfordrer den norske befolkningen til å øke bruken av kollektivtrafikk. For at flere unge skal velge dette fremfor andre fremkomstmidler, må aldersgrensene på barne- og voksenbillett endres.

Organisering av ungdommenes innflytelsesorgan på kommunalt, fylkeskommunalt og nasjonalt nivå

En lovbestemt organisering av ungdoms-demokrati på kommunalt, fylkeskommunalt og nasjonalt plan.

Ungdommens nasjonalforsamling ønsker

følgende utforming av organiseringen av ungdommens innflytelsesorgan i landet:

Kommunalt plan:

Det skal i hver kommune være et ungdomsråd eller en lett tilgjengelig påvirkningskanal kun for ungdom. Dette skal være lovpålagt.

Fylkeskommunalt plan:

I hver fylkeskommune skal det være et ungdomsorgan som er rådgivende for fylkesting og fylkeskommune.

UNF anbefaler Ungdommens Fylkesting (UFT) som det bestemmende organet og et Ungdommens Fylkesutvalg (UFU) som det utøvende organet.

Nasjonalt plan:

Det skal hvert år arrangeres en Ungdommens Nasjonalforsamling (UNF). Fylkene bestemmer hvem som skal sitte der, men UNF anbefaler to stk, helst leder eller nestleder fra Ungdommens Fylkesutvalg (UFU) som representanter. Innenfor Ungdommens Nasjonalforsamling skal det finnes et "arbeidsutvalg" kalt Nasjonalt Ungdomspanel (NUP). UNF bestemmer hvilke saker NUP skal jobbe med og hvem som skal sitte der. Det skal være en representant fra hvert fylke. I NUP sitter ett medlem fra hvert fylke.

UNF oppretter i dag, 21.09.10, et fungerende NUP som får i oppgave å få det nasjonale ungdomspanelet på plass og vedtatt av Storting/regjering. Det fungerende Nasjonale Ungdomspanelet skal utarbeide vedtekter og planlegge neste UNF. Barneombudet stiller med møtelokaler og starthjelp for å få organet opp å gå. Det fungerende NUPet vil være UNF sitt ansikt utad.

FORESLÅTT PROSESS

- UNF velger et fungerende NUP.
- Fungerende NUP har sitt første møte og lager ytre rammer for organet med hjelp av Barneombudet.
- Fungerende NUP går i møter med regjering/Storting om hvordan man kan opprette et slikt organ med hjelp av Barneombudet og BURO.
- Avholder et UNF så snart man har et godt utkast på hvordan man skal fortsette en ordning i tråd med forslaget i saken.

Alt arbeidet som fungerende NUP gjør er på vegne av UNF og deltakerfylkene.

Noen påvirkningskanaler for ungdom:

Organisasjonskanalen Du kan påvirke gjennom en organisasjon. Det finnes organisasjoner som jobber lokalt, regionalt og nasjonalt og som hele tiden påvirker politikere.

Partikanalen Du kan påvirke gjennom å melde deg inn i et politisk parti. Nesten alle partier som er representert i kommunen, fylket eller i Stortinget har et ungdomsparti som ønsker å påvirke de nasjonale politikere.

Aksjonskanalen Det er også vanlig å påvirke gjennom aksjoner. Her er det vanlig å bruke en rekke forskjellige virkemidler som leserinnlegg i aviser, streiker, demonstrasjoner eller gjennom å mobilisere på Facebook. Dette kan skje både lokalt, regionalt og nasjonalt.

Ungdomsrådskanalen Du kan også påvirke ved å bli medlem i et ungdomsråd. Et ungdomsråd kan ta opp egne saker, svare på høringer og generelt gi råd om alt som handler om ungdom. Det finnes ungdomsråd både på kommune- og fylkesnivå. Men hvordan påvirker ungdomsråd den nasjonale politikken?

Hva skjer videre med ungdommens nasjonalforsamling?

Alle vedtak, erfaringer, metoder, pressedekning, tips og råd vil bli samlet i en rapport som vil bli overrakt Stortinget og regjeringen og gjort tilgjengelig for alle interesserte. I rapporten vil Barneombudet og BURO vise til hvordan dette kan gjennomføres i fremtiden.

Det vedtaket som fikk desidert mest stemmer under Ungdommens nasjonalforsamling var forslaget om en lovbestemt organisering av ungdomsråd på kommunalt, fylkeskommunalt og nasjonalt plan.

Delegatene på Ungdommens nasjonalforsamling vedtok derfor selv å nedsette et interim-

styre som fikk navnet Nasjonalt ungdomspanel (NUP), bestående av syv ungdommer fra hele landet. Sammen skal disse ungdommene jobbe for at alle kommuner og fylker skal ha medvirkningsorgan for ungdom, og for at Ungdommens nasjonalforsamling blir holdt på fast basis.

NUP vil ta initiativ til hvordan de selv mener at et nasjonalt medvirkningsorgan bør fungere og arbeide. Ungdommene har allerede presentert konseptet Ungdommens nasjonalforsamling for en positiv stortingspresident sammen med Barneombudet og BURO.

Høsten 2010 arrangerte Barneombudet og BURO pilotprosjektet Ungdommens nasjonalforsamling. Dette er noen erfaringer, hentet fra en større rapport.

